

Pax

List početnog odgoja
Školske sestre franjevke Krista Kralja
Bosansko-hrvatska provincija
Prečistog Srca Marijina

List početnog odgoja

Školske sestre franjevke Krista Kralja
Bosansko-hrvatska provincija
Prečistog Srca Marijina

Broj 11, godina XI/2021.

Izdavač:

Školske sestre franjevke Krista Kralja
Bosansko-hrvatska provincija Prečistog Srca Marijina
Vijeće za početni odgoj i pastoral zvanja

Odgovara:

s. Kata Karadža

Ureduje:

s. Dragica Živković

Uredničko vijeće:

s. Ana Oršolić, s. Maja Ivković
s. Radmila Ilinović, s. Dragica Živković,
s. Kristina Marijanović, sestre juniorke

Lektura:

s. Kristina Marijanović

Grafičko oblikovanje:

s. Ivana Pavla Dominiković

Prijelom:

Branko R. Ilić

Fotografije:

SSF

Tisk:

CopyArt, Sarajevo

SADRŽAJ

RIJEČ PROVINCISKE PREDSTOJNICE	3
5 PAPINA PORUKA ZA SVJETSKI DAN MOLITVE ZA ZVANJA	
U BIBLII NEMA OGOVORNOSTI!	8
12 MORALNA OGOVORNOST PREMA DUŽNOSTI	
ODGOVORNOST KOJA CRPI SNACU IZ VJERE	15
17 VJERA LJUBAVLJU DJELOTVORNA	
ZAHVALNA BOGU U SLUŽBI BLIŽNJIMA	20
25 MOJA DUŠA GOVORI BOJAMA	
PISANJEM I ČITANJEM STVARAMO SVIJET	30
33 SVETI FRANJO - PRIJATELJ BOŽJIH STVORENJA	
MLADI I HODOČAŠĆE	36
39 MLADI, STUDIJ, DISTANCA	
ODGOVORNO KORIŠTENJE MEDIJA	41
44 ŠTO JE ZA TEBE OGOVORNOST	
ODGOVORNOST ZA POVJERENE TALENTE	46
48 TO SI ME TI ZVAO	
KRIŽALJKA I OSMOSMJERKA	50
52 MOLITVA ZA DUHOVNA ZVANJA	

MISLITI NA DRUGE I BITI ODGOVORAN

M

ožda nikada kao kroz proteklu godinu na javnim mjestima, ulazima u razne zgrade i na mnogim televizijskim programima poticani smo na odgovorno djelovanje. Zanimljivo je spomenuti da je taj poziv nerijetko u prvi plan stavljao odgovornost koju trebamo imati ne samo prema vlastitom, već zdravlju druge osobe. Pandemija, koju još uvijek proživljavamo, veoma je snažno pobudila svijest o našoj odgovornosti za druge i to ne samo članove obitelji, krug prijatelja i poznanika, već svijest odgovornosti prema svim ljudima – znanima i neznanima – koje susrećemo u životu.

Zato i ne čudi da je tema ovoga broja našega lista za mlade Pax veoma aktualna jer usmjerava našu pozornost na važnost *odgovornosti*. Riječ je o moralnoj kvaliteti koja se ne odnosi samo na kršćane. No, vjernici će polazeći od početnih stranica Biblije zapaziti da prvim pitanjima Bog dotiče ljudsku odgovornost. Božje

Pandemija,
koju još uvijek
proživljavamo,
veoma je
snažno pobudila
svijest o našoj
odgovornosti za
druge i to ne samo
članove obitelji,
krug prijatelja
i poznanika,
već svijest
odgovornosti
prema svim
ljudima – znanima
i neznanima – koje
susrećemo u životu

pitanje – *Gdje ti je brat, Kajine?* – izriče duboku stvarnost da smo kao ljudi upućeni jedni na druge. Drugi za mene postaje i dar i zadatak jer ulazi u područje moje odgovornosti. Koliko se god u pojedinim trenutcima može činiti da bi bilo bolje i jednostavnije brinuti se samo za sebe, svjesni smo da to može biti ljudska pomisao, ali zasigurno nije Božja logika.

Poznato je da je povodom 150. obljetnice proglašenja svetog Josipa zaštitnikom sveopće Crkve objavljeno apostolsko pismo *Patris corde* u kojem Sveti Otac ukazuje na neke vrline sv. Josipa među kojima posebno treba istaknuti šutnju, pouzdanje i odgovornost. Htjela bih da svaka od tih vrlina zaživi u našim srcima. Šutnja – Zanimljivo, ali u Svetome pismu nije zapisana nijedna riječ koju je izgovorio sv. Josip. Bog nam govori u dubini srca jer zna koje su naše najdublje želje. Koliko li je danas aktualna šutnja u svijetu prepunom različitih glasova,

zvukova i buke, svega što do nas dopire putem društvenih mreža ili onoga što čujemo preko slušalica?! Kako li nam u svemu tome izmiče ono veoma važno – da znamo zastati na trenutak i pogledati ljepotu prirode kako bismo vidjeli Njegova remek-djela!

Pouzdanje – Andeo se ukazao Josipu u snu i objasnio mu da je dijete u Marijinu utrobi začeto djelovanjem Duha Svetoga. Sveti Josip probudivši se „[...] učini kako mu naredi andeo Gospodnji“ (Mt 1,24). Pouzdanje u Gospodina znači staviti sve u Njegove ruke. Moramo odlučiti ne brinuti se oko površnih stvari svakodnevnog života, nego se oslo-

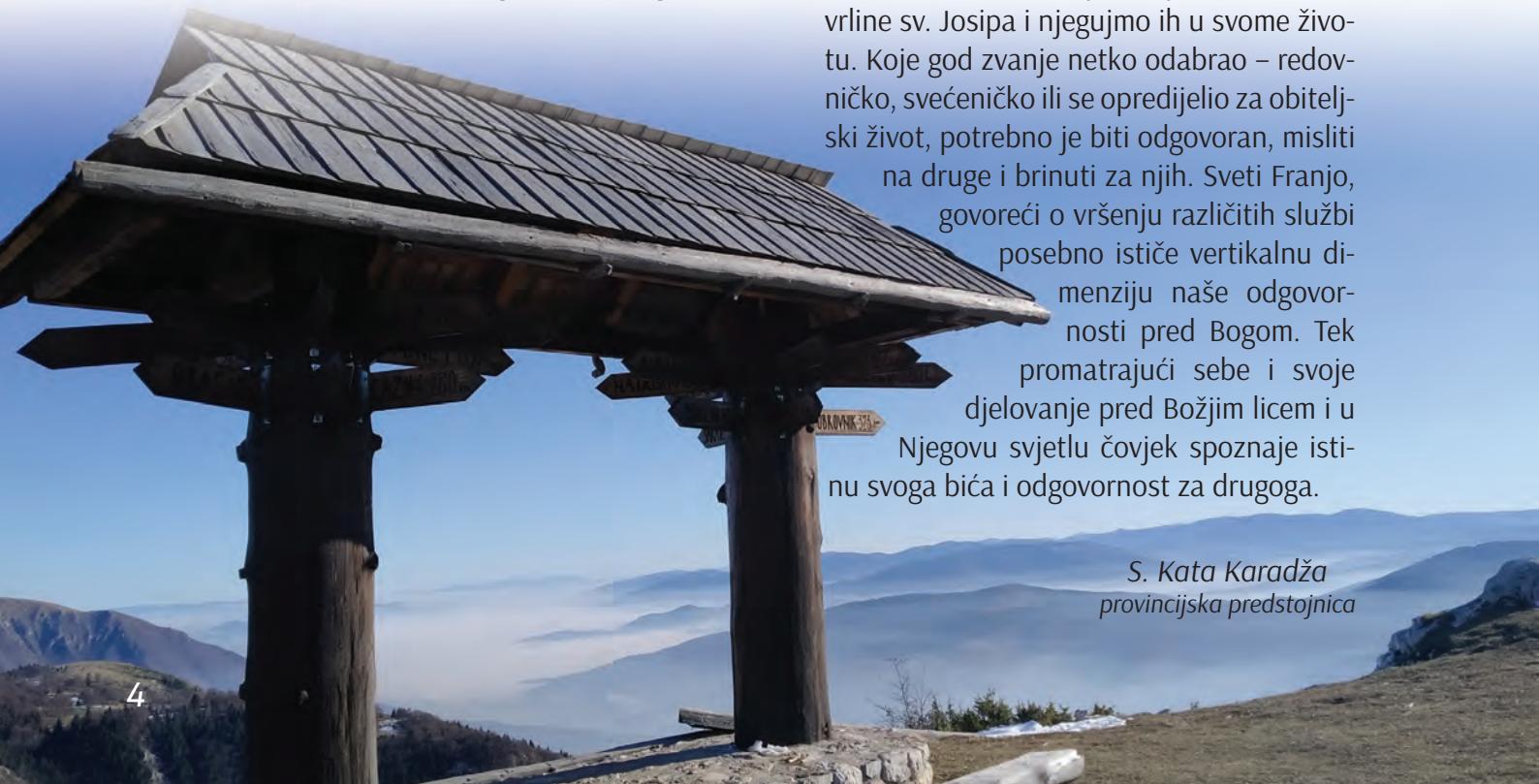
niti na Njegovu svetu volju. On je izvor svega i neće dopustiti da zalutamo.

Odgovornost – „On ustane, uzme dijete i njegovu majku te uđe u zemlju izraelsku“ (Mt 2,21). Budući da je, zakonski gledano, bio Isusov zemaljski otac, sveti je Josip preuzeo odgovornost odgajanja Božjega Sina uz Marijinu pomoć. Upravo u njegovim rukama dijete Isus osjetilo je ljubav i brižnost. Odgovornost znači izvršiti zadani zadatak svesrdno i predano.

Neka svim mladima, starima, djeci i obiteljima sv. Josip bude zagovornik i primjer. Posebno uz Nedjelju Dobrog Pastira, kada molimo za duhovna zvanja, imajmo pred očima vrline sv. Josipa i njegujmo ih u svome životu. Koje god zvanje netko odabrao – redovničko, svećeničko ili se opredijelio za obiteljski život, potrebno je biti odgovoran, misliti

na druge i brinuti za njih. Sveti Franjo, govoreći o vršenju različitih službi posebno ističe vertikalnu dimenziju naše odgovornosti pred Bogom. Tek promatrujući sebe i svoje djelovanje pred Božjim licem i u Njegovu svjetlu čovjek spoznaje istinu svoga bića i odgovornost za drugoga.

S. Kata Karadža
provincijska predstojnica

Poruka pape Franje biskupima, svećenicima, posvećenim osobama i vjernicima iz cijelog svijeta za 58. svjetski dan molitve za zvanja

SVETI JOSIP: SAN O POZIVU

Iskovni ured Svetе Stolice je na svetkovinu sv. Josipa 19. ožujka objavio poruku koju je prigodom Dana zvanja papa Franjo uputio biskupima, svećenicima, posvećenim osobama i vjernicima iz cijelog svijeta. Na Četvrtu uskrsnu nedjelju ili Nedjelju Dobrog Pastira 25. travnja slavi se 58. svjetski dan molitve za zvanja pod geslom *Sveti Josip: san o pozivu* u posebnoj godini posvećenoj zaštitniku sveopće Crkve.

Papa u poruci podsjeća kako je 8. prosinca prošle godine, u prigodi 150. obljetnice proglašenja sv. Josipa zaštitnikom sveopće Crkve, započela posebna godina posvećena tom svecu. Podsjetio je i kako je tom prigodom napisao apostolsko pismo *Patris corde* čiji je cilj bio „povećati našu ljubav prema ovom velikom svecu“. Sveti Josip je izvanredna osoba, ali istodobno „toliko blizak našem vlastitom ljudskom iskustvu“. Papa u središte poruke stavlja *tri ključne riječi* koje karakteriziraju život sv. Josipa, a važne su za poziv svakog pojedinca.

Prva je **san**. Svatko u životu sanja o vlastitom ostvarenju. Opravdano je gajiti velike nade, uzvišena očekivanja koje prolazni ciljevi, kao što su uspjeh, novac ili zabava, ne mogu ispuniti. Život se *ima* jedino ako se *daje*, posjeduje se samo ako se potpuno daruje. Sveti Josip nam je dobar primjer jer je preko snova, koje mu je Bog nadahnuo, vlastiti život učinio darom.

Evangelija govore o četiri sna (usp. Mt 1,20; 2,13.19.22). Bili su to Božji pozivi, ali ih nije bilo lako prihvatići. Nakon svakog sna Josip je morao mijenjati svoje planove i prihvatići

izazov i rizik žrtvujući vlastite planove kako bi slijedio Božje tajanstvene planove. Sveti Josip je bez oklijevanja pustio da ga snovi vode. Zašto? Zato što je njegovo srce bilo usredotočeno na Boga. Bog se ne voli objavljivati na spektakularan način i vršiti prisilu nad našom slobodom. Ne zasljepljuje nas blještavim ukazanjima, već se nježno obraća našoj najdubljoj nutrini. Kao što je to učinio sa sv. Josipom, i nama nudi uzvišene i iznenađujuće ciljeve. Snovi su, naime, odveli ovoga sveca do pustolovina koje nikada nije mogao ni zamisliti.

U svim tim preokretima pokazala se pobjednosnom hrabrost u slijedenju Božju volju. Tako je to u pozivu. Božji poziv uvijek tjera čovjeka da izide, dariva se i ide sve dalje. Nema vjere bez rizika. Samo kad se pouzdano prepustimo milosti i ostavimo po strani svoje planove i lagodnosti može se Bogu reći istinski *da*, a svaki takav odgovor donosi plodove jer prijava uz veći plan.

Drugi izraz koji označava put sv. Josipa i njegova poziva jest *služiti*. Iz četiriju evanđelja se zorno vidi da je u svemu živio za druge, nikada za sebe. Neovisno o kojem je pozivu riječ – brak, beženstvo ili djevičanstvo – dar samoga sebe neće se ostvariti ako se zaustavi na žrtvi. Tada umjesto da bude znakom ljepote i radosti ljubavi, u opasnosti je da bude izrazom žalosti, tuge i frustracije. Josip je, dakle, uzor svim zvanjima koja su pozvana biti vrijedne Očeve ruke za njegove sinove i kćeri.

Papa dalje ističe kako je **vjernost** treći vid koji se provlači kroz život sv. Josipa. Vjernost oblikuje svakodnevnicu kršćanskoga poziva. Josip je pravedan čovjek (usp. Mt 1,19) koji se u djelatnoj šutnji svaki dan ustrajno drži Boga i njegovih planova. Svemu pristupa smireno i staloženo jer poziv, kao i život, sazrijeva samo svakodnevnom smirenošću i vjernošću. Kako se jača ta vjernost? U svjetlu Božje vjernosti.

Na kraju Papa ohrabruje naglašavajući kako su prve riječi koje je sveti Josip začuo u snubile poziv da se ne plaši: „Josipe, sine Davidov, ne boj se“ (Mt 1,20). Ne boj se – riječi su to koje Gospodin upućuje i tebi, draga sestro, i dragi brate, kada usred neizvjesnosti i oklijevanja u sebi osjetiš neodgodivu želju da Njemu daruješ svoj život.

Prema <https://ika.hkm.hr/dokumenti/sveti-josip-san-o-pozivu/>
priredila S. Dragica Živković

Sa svih strana tijekom ove pandemije dopiru do nas upute kako moramo biti odgovorni. Odgovornost je, najkraće rečeno, savjesno obavljanje naših dužnosti. Ako bismo htjeli provjeriti koliko puta Biblija spominje tu riječ, prilično bismo se iznenadili rezultatu pretraživanja jer bi rezultat bio, ni više ni manje, nego jedna velika nula. Ipak, Biblija je puna govora o odgovornosti, ali i neodgovornosti. Pa idemo vidjeti što se dogodi kad (ni)smo odgovorni.

piše
S. Maja Ivković

U BIBLIJI NEMA ODGOVORNOSTI!

1. NE ZANIMA ME UOPĆE GDJE JE MOJ BRAT!

(Odgovornost prema obitelji)

Naše neodgovorno ponašanje ponajprije ugrožava one koji su nam najbliži i šteti onima s kojima dijelimo isti životni prostor. Najbolji primjer za to nam je biblijski lik Kajin koji je ubio svojeg rođenog brata Abela. Kad ga Bog upitao: „Gdje ti je brat Abel?“, on drsko odgovara: „Zar sam ja čuvar brata svoga?“. Možda i nije trebao biti njegov čuvar, ali zasigurno nije smio postati njegov ubojica. No, zašto je uopće počinjeno prvo uboštvo u Bibliji? Kajin nije savjesno obavio svoju dužnost. Naime, dok je Abel izabrao za Boga i donio mu najbolje životinje što ih je

imao, Kajin je prinio žrtvu od zemaljskih plodova koji nisu opisani kao najbolji i prvi. Budući da se Bogu više svidjela Abelova žrtva, koji je postupio ispravno, Kajin se vrlo naliutio i obuzela ga je velika zavist koja ga je dovela do toga da je ubio svojega rođenog brata. Sam Bog je prije tog čina pokušao razgovarati s njim i pomoći mu da shvati da je problem u njegovom neodgovornom poнаšanju. Rekao mu je: „Zašto ti je lice namrgodeno? Jer ako pravo radiš, vedrinom odsijevaš. A ne radiš li pravo, grijeh ti je kao zvijer na pragu što na te vreba; još mu se možeš oduprijeti“. Međutim, Kajin nije htio

poslušati Božji savjet i pokušati raditi pravo. Žrtva njegove neodgovornosti, a onda i zavisti koja je iz nje proistekla, njegov je brat koji je ni kriv ni dužan bio ubijen. Sljedeći put razmisli kako obavljaš svoje dužnosti. To može dovesti do nečije smrti.

2. NAJČEŠĆE PREKRŠENA ZAPOVIJED U BIBLIJI

(Odgovornost prema vječnosti)

Kako bi se ljudi odgovorno ponašali jedni prema drugima i prema Bogu, dobili su od Boga deset kratkih uputa za svoj život – 10 zapovijedi. One su bile putokaz u hodu, ali eto znalo se dogoditi da ljudi ipak zaborave na njih i žive po svom. Vjerojatno se najčešće kršila prva zapovijed (Ja sam Gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene!) čije je kršenje dovodilo do nepoštivanja i svih drugih zapovijedi jer čim bi ljudima izmaknuo iz vida pravi Bog, stvorili bi sebi sto drugih malih bogova koje bi slijedili. Izraelskom narodu bili su vrlo primamljivi tuđi bogovi koji bi npr. slali kišu ako im prineseš žrtvu. Često su se zato klanjali takvim bogovima i zaboravljali svojeg Boga koji im je činio puno veća djela. Takav neodgovoran stav prema vlastitom Bogu dovodio ih je uvijek iznova u probleme. Unatoč njihovoj nevjeri sam Bog se osjećao odgovornim za svoj narod i bri-nuo se za njega kako bi hodio pravim putem

pa je uvijek slao proroke da govore ljudima o pravim životnim vrijednostima. Na koncu, najveća Božja odgovornost pokazala se kad je poslao na svijet svojeg Sina kako bi pokazao ljudima da imaju na nebu dobrog Oca koji svim, ama baš svim ljudima, daruje vječni život. Ta ponuda traje i dan danas. Vjeruješ li da te tvoje mjesto tamo čeka ukoliko odgovoriš pozitivno na tu ponudu iako možda dosada nisi bio baš najodgovorniji u svojem odnosu s Bogom i ljudima?

3. PROKOCKANO ILI SAČUVANO PRIJATELJSTVO

(Odgovornost prema prijatelju)

Svima je poznato kako je Juda poljupcem izdao svojeg Učitelja i prijatelja Isusa te kako

se neodgovorno odnosio prema zajedničkom novcu koji mu je bio povjeren na brigu jer ga je povremeno nerazborito trošio i uzimao za sebe. Poznajući to njegovo neodgovorno ponašanje prema novcu, uopće nas ne čudi što mu je 30 srebrnjaka izgledalo kao zamamna svota za koju je bio spremан predati i svojeg prijatelja neprijateljima. No, Biblija nam svjedoči i o jednom puno odgovornijem odnosu i prijateljstvu utemeljenom na vjernosti i ljubavi. Znate li priču o Davidu i Jonatanu koju pronalazimo u Prvoj knjizi o Samuelu? Jonatan je bio sin kralja Šaula koji je pak bio vrlo ljubomoran na Davidove vojne uspjehe i želio ga ubiti. Ali se Jonatan, znajući za očeve namjere, uvijek iznova

zauzimao za Davida. Njihovo prijateljstvo nije promatrao kao ugodno druženje dok sve ide po planu, nego se i osjećao odgovornim prema njemu kad mu je prijetila opasnost te je i po cijenu svoga života spasio Davidov. Koliko si ti odgovoran prema svojim prijateljima? Kao Juda koji ih zbog vlastitog interesa olako izda ili kao Jonatan koji ih je od smrti i problema spremno izbavio?

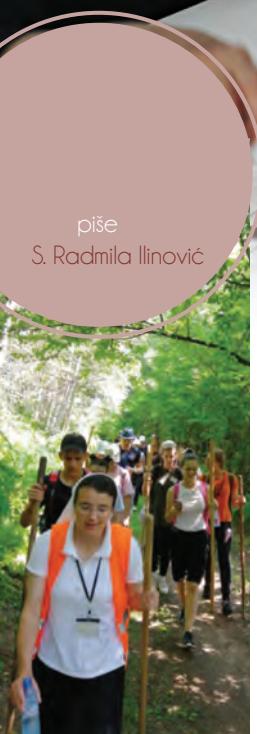
4. KOJI LI TALENT TA OSOBA POSJEDUJE

(*Odgovornost prema sebi*)

Ne znam vama, ali meni je kao maloj uvijek nekako bilo žao onog sluge iz Isusove

prispodobe koji je od straha zakopao onaj jedan novčić u zemlju pa ga je gospodar kritizirao jer je tako postupio. No, sada shvaćam zašto je gospodar tako postupio. Naime, zakopati talent iz straha znači biti neodgovoran prema sebi i svom životu te tako propustiti izvrsne prilike koje na osnovu svojih sposobnosti možeš ostvariti. Svoju darovitost u bilo kojem području treba iskoristiti za rast i za dobro drugih jer su ti talenti darovani ne da propadaju i trunu u zemlji, nego da blistaju na suncu i da net-

ko s pravom može reći: „Koji li talent ta osoba posjeduje!“ Stoga svaki put kad ti je lijeno usavršavati se u svojem daru pjevanja, sviranja, glume, pisanja, crtanja, treniranja, ... znaj da si neodgovorna prema sebi i prema cijelom svijetu koji taj tvoj dar treba i da bi vrlo vjerojatno i tebi gospodar uputio isti prijekor kao i onome sluzi iz Evandželja. Kako se odnosiš prema svojim talentima? Odgovorno kao mnogi veliki znanstvenici i umjetnici zahvaljujući kojima danas posjedujemo mnogo lijepih i korisnih stvari ili pak si ih duboko zakopala ne vjerujući u njihovu vrijednost?

piše
S. Radmila Ilinović

MORALNA ODGOVORNOST PREMA DUŽNOSTI

„Sjetit ćeš se u potpunosti odgovornim kad shvatiš da prema Bogu imaš samo dužnosti. On će se već pobrinuti da ti udijeli i prava“, govorio je Josemaría Escrivá. Moral je sastavni dio čovjekova života koji je uključen u ljudsku zajednicu. Čovjek je biće relacija, a moralna relacija o kojoj ovdje promišljamo jest odnos prema radu. Samo čovjek može imati moralnu odgovornost. Samo čovjek može biti vrijedan

pohvale i pokude. Samo čovjek može biti kriv ili nevin. Samo čovjek može osjećati ponos ili stid tvrdi Berčić.

Kako razvijati među mladima moralnu odgovornost danas kada se naglašavaju sve više samo njihova prava? Premda se moralna odgovornost može promatrati kroz različite faze u odrastanju djece i mladih, ipak poslužit ću se jednim primjerom. Radi se o zadatku koji sam

koristila s učenicima kako bismo promišljali o moralnoj odgovornosti.

Problemski zadatak glasio je ovako:
Direktor jedne firme povjerio je šefu nadzor za radnike. Pojedini radnici redovito su odrđivali posao. Ukoliko bi zatrebali otići ranije s posla, redovito bi se navjili šefu. Drugi su radnici odlazili ranije kući bez javljanja. Prolazili su mjeseci. Šef nije odmah reagirao na njihovo neprimjereno ponašanje. Došlo je vrijeme podnošenja izvješća direktoru firme o zaposlenicima i njihovu radu. Šef je razmišljao što da učini. Pozvao je svoje radnike kako bi dao izvješće o njihovu radu. Pomozite šefu da doneše odluku. Je li opravданo dati istu plaću svima? Dajte mu savjet.

Radnici	Vaš savjet
Redoviti radnici	
Radnici koji se javе kad odu ranije	
Radnici koji samovoljno izlaze ranije s posla	
Neki drugi prijedlog	

Vjerujem da već naslućujete kakve sam odgovore dobila. U većini slučajeva bili su to vrlo kritički odgovori koji su izricali nagrade za požrtvovnost, marljivost, ispunjavanje obveza u skladu s mogućnošću. S druge strane, bilo je savjeta da se čovjeku pruži druga prilika. Kroz ovu izmišljenu priču – u koju su se učenici uživjeli – naučila sam kako je važno tragati za pristupom. Tek nakon sagledavanja problemske situacije, moguće je otkriti poantu priče, tj. primijeniti je na relaciju odnosa.

Uočavamo kako radni moral otkriva još neke kvalitete: radnu samostalnost, inicijativu i

Kad dođeš „u veliku opasnost da se zadovoljiš da živiš ili da misliš kako trebaš živjeti kao ‘dobro dijete’, koje stanuje u sređenoj kući, bez problema i koje pozna samo sreću, znaj da je to karikatura nazaretske kuće: Krist je, baš stoga što je donosio sreću i red, otišao iz Nazareta da širi ta blaga među muškarce i žene svih vremena“.

(Josemaría Escrivá)

snalažljivost, ekonomičnost, ljubav prema radu, osjećaj dužnosti i odgovornosti, zalađanje i samoodricanje u radu, strogost prema sebi i drugima, i dr. Bog je čovjeku otkrio moralnu zadaću i upućuje ga na moralne postupke.

ODGOVORNOST KOJA CRPI SNAGU IZ VJERE

*J*ako nas je Bog stvorio sposobnima za razumijevanje religioznoga i onoga što nas nadilazi, vjera nam je prenesena od obitelji, župljana, prijatelja ili neke druge osobe, preko Svetoga pisma, Crkve, sakramenata. U mom slučaju bila je to cijela lista ljudi budući da sam od malena bila aktivna u Crkvi. Ipak, kao srednjoškolka počela sam dublje razmišljati o vjeri. Počela sam pratiti putem mrežnih platformi vjeronauk koji je vodio don Damir Stojić, slušati duhovnu glazbu i razna svjedočanstva.

Najveći utjecaj na mene ostavili su razgovori s mladima koji su već prije mene otkrili Krista i po njemu nastojali živjeti. Budili su u meni žar i potrebu da i ja dublje naslijedujem Isusa Krista, ali i da svoje iskustvo podijelim s drugima. Nastojala sam promijeniti dotadašnje loše životne navike i djelima svjedočiti Krista. Aktivnije sam se uključila u aktivnosti župne zajednice preuzimajući vođenje kateheza za niže razrede i pripremajući prigodne predstave, izlete i humanitarne akcije.

Nisam na to nikada gledala kao na formalnu obvezu. Rekla bih da ispočetka nisam ni

bila svjesna odgovornosti koja iz dara vjere proizlazi. Moja želja da se još aktivnije angažiram u Crkvi dolazila je iznutra i proizlazila iz radosti kršćanske poruke. Volim to usporediti s apostolima poslije uskrsnuća. Osoba kao da je preplavljena radošću i ispunjena do te mjere da svjedočenje dolazi samo od sebe. Kao da te nešto tjera da svjedočenje *ispljuneš iz sebe van.*

Bog je koristio moje talente i s vremenom sam vidjela sve više prostora i potrebe za djelovanjem. Osjetila sam u sebi poziv da i na profesionalnom polju prenosim ljudima kršćansku poruku. Upisala sam teološki studij i danas u školi predajem vjeronauk. No,

bez obzira kojim se poslom bavili, vjerujem da svojim životom možemo svjedočiti Krista – na radnom mjestu, u obitelji i župnoj zajednici. Vjera je besplatni i nezasluženi dar. Stoga najmanje što možemo učiniti jest dijeliti je s drugima.

Biti kršćanin nije uvijek jednostavno. Dapače, teško je i zahtjeva od nas puno. Nerijetko možemo naići na nerazumijevanje ljudi oko sebe. Ipak, Bog je živ. Uskrсли Krist s nama je u svakome trenutku i drži nas za ruku dok kročimo kroz život. Čvrsto i nikad nas ne ispušta. Neka nam to bude poticaj da, crpeći snagu iz vjere, uvijek hrabro i odgovorno svjedočimo.

*Ivona Mršić, vjeroučiteljica
i suradnica u župi Sv. Obitelji u Zagrebu*

VJERA LJUBAVLJU DJELOTVORNA (GAL 5,6)

piše
S. Elizabeta Žuljević

Prije dvije godine Uganda je postala novo mjesto moga boravka gdje sam s još tri sestre započela misionarski život o kojem sam razmišljala duži niz godina. Biti na drugom kontinentu i u sasvim drugačijem okruženju bilo je novo životno iskustvo i pogled na život iz druge perspektive. Mnoge stvari iz svakodnevice afričkog čovjeka bile su

mi bliske jer sam odrasla na selu gdje smo također kopali polje, čuvali stoku, odlazili po vodu na izvore i dugo pješačili do škole. Ipak bilo mi je neobično gledati potpuno drugačija lica ljudi, uvjete života, kulturu i svakodnevnicu obilježenu siromaštvom, ali i jednostavnosću življenja protkanom momentima radosti i zajedništva. Uz sve susrete s ljudima i divljenje ljepoti ambijenta, prisutna je bila određena nelagoda jer sam se osjećala istinskim strancem u nepoznatom okruženju s narodom čiji jezik nisam poznavala i što je priječilo komunikaciju.

S vremenom su ljudi počeli dolaziti k nama tražiti različite oblike pomoći. Prvo što su tražili bilo je školovanje, a kasnije potrebe za hranom, liječenjem, zaposlenjem ili rješenjem kojekakvih problema. S ljudima bismo obično razgovarale uz pomoć prevoditelja i upoznavale njihove stvarne uvjete života i potrebe na koje smo odgovarale uzimajući u obzir njihove kulturološke običaje. Posjećivale smo bolesne i starce, napuštenu djecu te nosili hranu starijim osobama. Osobito je teško gledati bake koje same brinu za malene unuke ostavljene od roditelja njima na

brigu te jedva spajaju kraj s krajem. Brojne su i majke s malom djecom za koju same brinu. Ponekad je doista teško raditi s ljudima i treba puno strpljenja jer je puno nepoučenosti.

Započele smo raditi s mladima i djecom, obilaziti škole po selima i upoznavati njihov način obrazovanja, ali nakon proglašenja pandemije naš rad s ljudima sveden je na minimum. Okupljanja su zabranjena tako da smo nastavile posjećivati bolesne i njihove obitelji, starce, razgovarati s onima koji traže hranu ili kakvo rješenje životnih teškoća,

uzdržavali. Otvoreni su poučavanju i evanđeoskim vrednotama. Materijalne ograničenosti često priječe i ono duhovno kao npr. odlazak na misu u župnu crkvu, seminare ili duhovne obnove. Neke djevojke su se raspitivale o mogućnosti dolaska u našu zajednicu kako bi upoznale naš način života ili pak živjele redovništvo. Nažalost, mnoge su djevojke, dok su bile zatvorene škole, zatrudnjele ili se udale. Mnogi su mladići koji osjećaju poziv u svećeništvo i o tome rado s nama razgovaraju. Tijekom razdoblja obilježenog pandemijom, mlađi su uglavnom ostajali doma raditi s roditeljima u poljima ili su se snalažili za neke druge poslove. Što se tiče misli kako i kod nas ima siromaš-

Naša vjera treba biti djelotvorna, vidljiva u djelima ljubavi prema bližnjemu čime postajemo Kristovi svjedoci današnjem svijetu potrebnom vidljive Kristove prisutnosti (usp. Gal 5,6)

a kad su otvorili škole za pojedine razrede nastavile smo podupirati školarce i studente. Mladi su, kao i svugdje, ispunjeni idealima i planovima za budućnost. Za razliku od naših mlađih vrlo rano preuzimaju odgovornosti u obitelji ili se osamostaljuju i stvaraju vlastitu obitelj. Rado se okupljaju i uključuju u društveni život ili kakve grupe te se bore pronaći kakvo zaposlenje kako bi pomogli drugim članovima obitelji ili se sami

nih i potrebnih te da nije potrebno ići udaleke afričke zemlje, moj je stav da se život ljudi u Africi i njihovo siromaštvo ne može usporediti sa siromaštvom u našoj zemlji ili drugim europskim zemljama. Ljudi doslovno jednom dnevno jedu, a obitelji su brojne te je potreban veliki napor kako bi se došlo do hrane. Sve ostalo je u drugom planu. Školovanje i liječenje se plaćaju u potpunosti i država ne pomaže apsolutno ništa. Zato

mnogi ostaju nepismeni i nepoučeni ili pak umiru od bolesti za koje postoje lijekovi. Smatram da se misije drugačije shvaćaju kada se konkretno živi s ljudima koji žive siromaštvu nama nepojmljivo, a drugačije

To djelo ljubavi može biti neka sitnica u našim očima, ali drugima može značiti život. To je moje iskustvo u misijskom radu. Naša vjera treba biti djelotvorna, vidljiva u djelima ljubavi prema bližnjemu čime postajemo

je gledati misije očima medija koji selektiraju informacije i slike, ali koji na koncu ni ne mogu prenijeti u potpunosti stvarni, svakodnevni život afričkog čovjeka u njegovoј potrebi ili nevolji.

Prva je misija svakoga od nas čovječnost koja će uvidjeti potrebe čovjeka pored sebe ili ljudi na drugim kontinentima i odgovoriti na njih konkretnom angažiranom ljubavlju.

Kristovi svjedoci današnjem svijetu potrebnom vidljive Kristove prisutnosti (usp. Gal 5,6). Učiniti ono što možemo u okolnostima u kojima jesmo. Bog uvijek vidi naše i najmanje djelo ljubavi. To neka nam bude poticaj i ohrabrenje da uvijek činimo dobro, a osobito najmanjoj Kristovoj braći jer što njima činimo, činimo samome Kristu (usp. Mt 25,45).

Mir i dobro!

INTERVJU s. Ružica Oršolić

ZAHVALNA BOGU U SLUŽBI BLIŽNJIMA

O

Dgovornost za svoje bližnje potreba je u svakom, a naročito u ovom vremenu pandemije. U međusobnim susretima, na ulici ili poslu već neko vrijeme među nama prisutna je svijest o potrebi fizičkog razmaka zbog sprečavanja moguće zaraze. Rad na daljinu i od kuće moguće je obavljati u mnogim zanimanjima, ali što je s onima koja iziskuju fizičku prisutnost i blizinu? O tome kako je raditi kao medicinska sestra u ovim vremenima razgovaramo s našom s. Ružicom Oršolić.

razgovarala
S. Dragica Živković

Pax Sestro Ružice, već duži niz godina radite kao medicinska sestra. Veliki je broj znanih i neznanih pacijenata kojima godinama rado pomažete u različitim potrebama s uputnicama, narudžbama i u snalaženju po bolničkim odjelima. Možete li nam ukratko opisati gdje konkretno radite i koja su vaša zaduženja?

Da, radim već duži niz godina na KBC Zagreb – Rebro, na Očnoj klinici u Strabološkoj ambulanti. Na tom odjelu pružamo stručnu pomoć slabovidnoj i škiljavoj djeci. Djeca dolaze na pregledne i vježbe, a po potrebi naši liječnici i operiraju. Zbog svog radnog mesta za sebe mogu reći da sam jedna od onih sretnih ljudi. Kao mlada redovnica nisam mogla ni zamisliti da ću skoro cijeli svoj radni vijek raditi ono što volim. Sretna sam što sam, uz Božju pomoć i dozvolu mojih poglavara, dobila ovo radno mjesto. Sretna sam što mogu raditi u očnoj dječjoj ambulanti s mojim malim pacijentima koji me vole i ja volim njih. Zato znam reći mlađim kolegicama koje tek započinju raditi da želim da im bude kao i

meni. Uvijek sam dolazila na posao punog srca i pune duše, bez grča u želucu jer se osjećam prihvaćenom u kolektivu.

Svaki dan nosi nešto novo, koji puta i neke poteškoće koje se uz malo dobre volje riješi i opet sve bude dobro. Mi koji radimo u zdravstvenim ustanovama svaki dan srećemo se s mnogim bolesnicima različitih dobi, njihovom pratnjom i rođbinom. Svi oni imaju različite potrebe i očekuju našu po-

moć. Važno je vidjeti tu njihovu potrebu, a mi redovnice posebno smo pozvane buditi u ljudima nadu te empatijskim stavom nositi vedrinu i osmijeh na licu. Na to nas poziva i papa Franjo kada kaže da trebamo „biti radost u današnjem svijetu i nositi kršćansku nadu protkanu ljubavlju“.

Pax Rad s djecom je lijep, ali i izuzetno odgovoran i zahtjevan. Što Vas osobno

**u tom radu s djecom motivira i raduje?
Kako se nosite s poteškoćama i situacijama kada ne možete pomoći?**

Dobro ste rekli, rad je lijep i zahtjevan. Dijete osjeti tko ga voli i prihvaca, stoga s djecom treba raditi onaj tko ih voli i tko ima strpljenja i ljubavi za njih. Svaki posao trazi cijelog čovjeka, a posebno rad s djecom. Djeca su iskrena i otvorena i zato kažem kako mene dijete ne može naljutit, to mogu samo odrasli. Posebna je sreća kroz razgovor i igru djeci kratiti vrijeme koje provode u ambulanti zbog svojih bolesti. Uvijek dajemo svoj maksimum kako bismo im uljepšali

našoj zemlji, našem gradu, našoj zajednici, bolnicama, školama, na mojoj radnom mjestu u Straboloskoj ambulanti na Rebru. Ova pandemija bolesti puno je toga promijenila, ali mi smo neprekidno radili. Na početku, zbog straha i neizvjesnosti, nije mi bilo sve jedno svaki dan na posao ići javnim prijevozom, koji je jedno vrijeme u Zagrebu bio i obustavljen. Sada nakon godinu dana života s pandemijom još uvijek se nalazimo u neizvjesnosti, nesigurnosti, zabrinutosti. No, hvala Bogu sve to nekako dobro ide i mi kontinuirano radimo. U ambulanti smo se malo reorganizirali kako bismo mogli funkcionirati

Kad svatko čini ono što može, nemoguće postaje moguće (sv. Franjo)

život svjesni ipak kako su naše sposobnosti i njihovo zdravlje u Božjim rukama.

Pax Zbog koronavirusa prinuđeni smo život prilagođavati mnogim ograničenjima i nemogućnostima. Često se može čuti kako je medicinsko osoblje na prvoj crti obrane od bolesti. Kako Vi osobno sve to proživljavate, kako je bilo u početcima, kako je danas?
Već godinu dana čitavo čovječanstvo se suočava s pandemijom bolesti COVID-19 koja je prouzročila poremećaj na svim područjima ljudskoga života i djelovanja. Tako je i u

i raditi, a opet zaštititi pacijente i sebe. Na ulazu u zdravstvene ustanove prisutne su trijaže kako za nas zdravstvene djelatnike tako i za sve pacijente i njihovu pratinju.

Pax Sestre redovnice su kao medicinske sestre nekada po bolnicama bile prisutne u puno većem broju nego danas. Što je povama uzrok opadanju redovničkih zvanja i općenito deficitu medicinskog osoblja? Zašto bi mladi danas izabrali medicinski ili redovnički poziv?

Kad bih trebala ponovno birati, bila bih redovnica i medicinska sestra i birala bih opet rad s djecom. Uvijek sebi ponavljam kako ne mogu dovoljno Bogu zahvaliti za sva dobra

koja mi je podario u životu. Manjak sestara redovnica u bolnicama je zasigurno popraćen manjkom zvanja u našim zajednicama, a jednim dijelom mislim i nepopularnosti zvanja medicinske sestre. Mlade sestre trenutno se radije opredjeljuju za studij teologije, katehetike, pedagogije i slično.

Pax Po čemu se na poslu Vi kao medicinska sestra redovnica razlikujete od „obične“ medicinske sestre? Kako Vas doživljavaju pacijenti i kolege na poslu?

Svaki dan molim za osobe koje će taj dan susresti, a posebno za one na mome radnom mjestu. Važno je zazivati Božji blagoslov i moliti. Neki pacijenti kad vide redovnicu

u bolničkom prostoru kažu osjećaju se sigurnije, imaju potrebu povjeriti svoje potekoće, mole za pomoći, mole da molimo za njihove potrebe. Još uvijek nas rado vide u bolnici i često pitaju kako nema više časnih sestara, nekada ih je bilo skoro po svim odjelima. Znam reći mojim sestrama u

Pax Kako se nakon napornog rada u bolnici opuštate, imate li neki hobи ili aktivnost koja vam u tome pomaže?

Misljam da svaki čovjek mora imati neki hobи ili nešto što ga veseli i opušta. Ja trenutno živim u našoj kući na Gornjem Prekrižju gdje nikada nije dosadno jer se uvijek ima oko

zajednici da mole sa mnom za potrebe tih osoba. Kako god neka situacija bila teška, uvijek potičem sebe i one s kojima radim da se međusobnom pomoći izdignemo iznad problema. Stoga se osjećam na svom radnom mjestu kao doma. Često znamo razgovarati, na poslu provodimo puno vremena zajedno, tako da se i osjećamo kao jedna velika obitelj. Osjećam se prihvaćenom od kolegica, liječnika s kojima radim i od pacijenta koji nam dolaze.

čega baviti. Rado radim oko cvijeća jer me to veseli i odmara. Vidjeti ono malo posijano zrno kako raste, prava je radost. Volim čitati, volim ručni rad, posebno volim vesti. Volim raditi cvjetne aranžmane, ali volim i poigrati razne društvene igre, također volim šetati. Tako da mi nikada nije dosadno i uvijek mi je malo vremena za sve ono što volim.

Dragi čitatelji i čitateljice, u ovom broju vam donosimo intervju s našom s. Janjom Vujica

razgovarala
S. Blaženka Milićić

MOJA DUŠA GOVORI BOJAMA

*P*ročitajte ili bolje rečeno pogledajte zanimljiv portret života s. Janje i otkrijte što za nju znači umjetnost.

Pax Sestro Janjo, ukratko nam se predstavi.

Ja sam s. Janja Vujica, krsnim imenom Nikolina. Rođena sam 19. srpnja 1998. u Novoj Biloj. Odrasla sam u Busovači kao treće i najmlađe dijete u obitelji, uz starijeg brata i sestru. Završila sam srednju ekonomsku školu. U to vrijeme sam se bavila raznim hobijima, ponajviše sviranjem gitare i kreativnim izražajima. Naravno, neizostavan dio mog života bila je i Frama.

Pax Kako to da si promjenila ime? Zašto baš Janja?

Postoji nekoliko povezanosti s tim imenom, još od postulature i kroz novicijat. Iz dana u dan otkrivala sam zašto baš to ime. Najsnazniji razlog je činjenica da je sv. Janja

Praška bila najbolja prijateljica sv. Klare Asiške, a sv. Klara je jako zaslужna za moj duhovni rast i poziv. Uistinu je smatram svojom prijateljicom. Najprije sam razmišljala o odabiru imena Klara, ali onda sam shvatila da trebam biti Janja. Poslije sam

Svi u mojoj obitelji prilično su kreativni. Dok sam bila dijete, to mi je bilo jako zanimljivo i često sam imitirala crteže starije sestre. U 5. razredu ta želja za kreativnošću se malo pripajila iako sam i dalje bila svjesna svoje nadarenosti. Nastavnici i profesori su me poti-

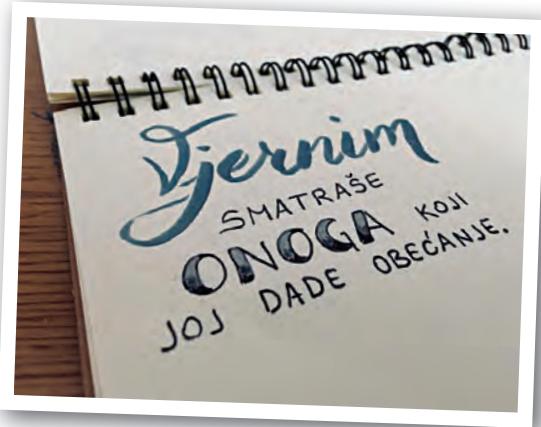
*Sve više vidim da je
ta moja kreativna
strana zahvatila cijeli
moj život. Na um mi
dolazi misao jednog
umjetnika koji je
rekao da slike najduže
nastaju njemu. Drvo,
recimo, promatra tri
dana, ali ga nacrtu u
deset minuta*

istraživala i značenje tog imena koje znači 'u milosti Božjoj'. U tome vidim i smisao svoga poziva, biti u Bogu i Njegovoj milosti jer me izabrao. Upravo na to me ovo ime podsjeća i svakodnevno poziva.

Pax Otkako te poznajem, iznenadjuje me tvoja kreativnost. Kada je to počelo?

cali, ali je inicijativa rijetko dolazila od mene i gotovo sam potpuno prestala s kreativnim izražajima. Jedan mi se dan zapravo posebno urezao u pamćenje. Jako je kišilo. Ušla sam u trgovinu da se malo sklonim i spontano kupila blok za crtanje. Ne znam zašto, ali htjela sam se ponovno okušati u crtanju. I dan danas se savršeno dobro sjećam

tog prvog crteža: bio je to Isus koji drži dijete. To je onda pokrenulo lavinu mojih crteža koji su isprva uvijek imali biblijske motive. Tada sam počela otkrivati da je to nešto puno dublje i da započinjem putovanje koje će trajati cijelog života.

Paš Gdje pronalaziš nadahnuće? Koliko dugo nastaju tvoje slike? Što za tebe znači umjetnost?

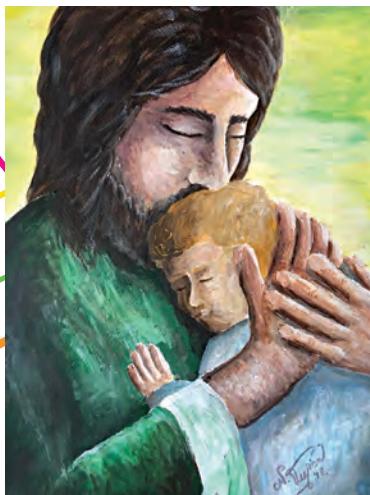
Sve više vidim da je ta moja kreativna strana zahvatila cijeli moj život. Na um mi dolazi misao jednog umjetnika koji je rekao da slike najduže nastaju njemu. Drvo, recimo, promatra tri dana, ali ga nacrtava u deset minuta. Najprije mi je to bila apstraktna misao, dok poslije sama nisam to osjetila u sebi. Neki motiv jednostavno pokrene nastajanje slike u meni. Najlakše se izražavam kroz umjetnost i to je zaista moj najdraži jezik. Svaki potez je jedna riječ, svako miješanje boje govori, a taj se jezik

onda pretvara i u molitvu. Sve ono što teško izražavam rijećima, uspijem izraziti bojama. Umjetnost kao umjetnost ne može ispuniti, doživljavam je kao dar Božji. To je za mene jedno otajstvo koje je meni darovano. Svaka moja slika meni je samoj tajna jer nekada je naslikam po nadahnuću koje mi je jasno, nekada po nadahnuću koje mi nije jasno. Nekada i u onim jasnim nadahnućima Bog uspije utkati nešto skriveno. Dok stvaram nešto, primjerice dok slikam, za mene je od najveće važnosti taj proces. To su trenuci kad sama slika meni progovara. U trenutku kada je gotova, znam da je moram pustiti i da je došlo vrijeme da onda progovori i drugima.

Paš Kako raspolažeš s vremenom? Osjećaš li nekada da zbog te kreativne crte zapostavljaš druge dužnosti ili da te pak one sprječavaju u posvećivanju vremena umjetnosti?

Umjetnosti u danu poklanjam onoliko vremena s koliko znam da raspolažem. To svakako nije moja glavna aktivnost u danu ili općenito u životu. Prije sam mislila da, ako ne slikam, ništa ne radim. S vremenom sam zamijetila da je slikanje zaista samo jedan dio tog mozaika i da kreativnost prožima

jetnosti. Susrećem samu sebe dok slikam, susrećem samu sebe u svim svojim slikama. To je moj način molitve, moj način zahvaljivanja Bogu, slušanja Boga, to je dio moje duhovnosti – jednostavno način života. Moja duša je takva. Kroz boje ona uspije najviše pričati.

cijeli moj život. Primjerice, trenutno sam na dužnosti u kuhinji i uživam u serviranju hrane na kreativan način. Jednostavno, gdje god da jesam i što god da radim, pronađem način da se kreativno izrazim. Sve mi je inspiracija. To sam posebno otkrila u posljednjih godinu dana. Više ne mogu reći ni da je to dio mene, nego to sam ja. Osjećam da više ni mene nema bez te um-

Pax Dobiješ li kroz svoje slike odgovore na neka svoja pitanja?

Da, puno puta dosada sam upravo kroz svoje slike uspjela povezati i posložiti neke stvari. Na um mi dolazi jedan primjer. Jednom sam naslikala Isusa i sv. Josipa. Tek jedna osoba je prepoznala da su to oni, a svi ostali su mislili da Isus drži neko dijete. Isprva nisam bila svjesna zašto sam htjela

naslikati baš taj prizor dok poslije nisam prepoznala svoju čežnju za sigurnošću u tom djetetu Isusu koje je zaštićeno u rukama sv. Josipa.

Misljam da nisam ja jedina koja dobije odgovore na pitanja. Jako je neobična i reakcija drugih ljudi. Često upravo oni vide ono što ja uopće ne vidim. Jednom sam naslikala Isusa s pomalo ozbiljnim izrazom lica. Jedna je sestra gledajući tu sliku primijetila da se Isusu u oku nazire jedna suza. Ja je nisam htjela nacrtati niti sam bila svjesna da sam je nacrtala. Ona je i slici odmah dala naslov: Isus plače nad Jeruzalemom. To mi je jednostavno pokazalo da svaka slika ima poruka onoliko koliko ima promatrača i dok dijelimo to jedni s drugima, međusobno se obogaćujemo.

Pax Imaš li svoje najdraže djelo?

Teško bi mogla odlučiti koje djelo mi je najdraže. Postoje određena vremena kada mi je neko djelo draže od drugoga, ali ponajviše zato jer s tom slikom proživljavam nešto iz dana u dan, progovara mi, otvara mi nove puteve pa i pitanja, hrabri me. Ono što mi je najdraže kod mojih djela jesu reakcije drugih ljudi. Primjerice, uređujem našu oglasnu ploču u kući i to je kutak u kojem moje slike izlaze iz moje sobe među sestre. Jako volim

slušati što sve sestrama progovaraju moje slike jer ponekada one vide nešto što nije sama nisam još uočila. Od njih primam doista veliku podršku i to mi jako znači te me nekako onda i nosi. Slušajući kako diše moja zajednica dobivam i nadahnuća za slike koje stavljam na oglasnu ploču i uistinu su uvijek primijećene i popraćene raznim komentarima, razmišljanjima, zaključcima i pitanjima.

Pax Na kakvu bi kreativnost pozvala naše čitatelje?

Smatram da je najvažnija stvar biti u dosluhu sa samim sobom, što god radili. Ne treba se zamarati materijalom ili čekati savršene uvjete, osobni atelje i slično. Jedne sam godine od krpa napravila jaslice, a nedavno sam od snijega napravila Gospu jer nemam toliko gline ni peći u kojoj bih ispekla figure. Materijal je svuda oko vas. Bilo da slike, svirate, pjevate, znajte da je to dar za vas, ali i za druge. Što autentičniji budete, više će vaše kreativno izražavanje progovarati i vama i bližnjima.

Pax Draga s. Janjo, hvala ti za što si nas provedala galerijom svojih misli. Neka tvoj život uvijek krase vedre boje iz kista najkreativnijeg Umjetnika.

PISANJEM I ĆITANJEM STVARAMO SVIJET

piše
S. Kristina
Marijanović

Jednom prigodom zakonoznanac upita Isusa što treba činiti da baštini život vječni. Učitelj mu odgovori pitanjem: „U Zakonu što piše? Kako čitaš?“ Znao je upitani što u zakonu piše i prepoznao je kako treba čitati te je u njegovu odgovoru sažeta najveća zapovijed – zapovijed ljubavi (usp. Lk 10,25-28). Mi nećemo ulaziti dublje u tumačenje te situacije, razgovora i odnosa. Nas zanima Isusov

odgovor pitanjem jer obvezuje sugovornika da zauzme stav. Upravo smo mi sugovornici pred izgovorenim i napisanim mislima ovoga svijeta u kojima tragamo za odgovorom koji će nas povesti u vječnost. Zato – Što piše? Kako čitaš?

Pisanje traje samo jedanput, a čitanje je višekratno. Čitanjem se upuštamo u avanturu stvaranja. Promatrajući jednogodišnju djevojčicu kako zdušno prevrće stranice svojih slikovnica i na svakoj stavlja prstić na sve što vidi pogledom tražeći majčinu glasovnu interpretaciju, uočavamo da je čitanje otkrivanje svijeta, a ne nepodnošljiva lakoća prikupljanja informacija. Čitanje, pred kojim stojimo, uči nas da je riječ utjelovljena i da živi. Stoga, *ostati ravnodušan prema riječi / knjizi* znači *lakomisleno osiromašiti svoj život* (W. Shakespeare).

Dopustimo da nam smisao pisanja i čitanja otkrije Oscar – glavni lik romana *Oscar i mama Ruža* francuskog pisca, filozofa i dramatičara Erica Emmanuela Schmitta. Oscar naime boluje od leukemije. Tijekom

lijecenja i primanja kemoterapije izgubio je kosu. Nazivaju ga Jajoglavi. Osjeća, dapače zna da mu je ostalo u životu još vrlo malo vremena, a tek je desetogodišnjak. Sluti samoču u njezinoj najdubljoj biti. I oni koji bi mu trebali biti blizu – roditelji – gube se. Njemu izgleda kao da su ga napustili i izdali. Zatvarajući se u svoju bol izbjegavaju temu bolesti i smrti. Oscar tako ostaje sam u svojim mislima kojima je nedostao kao dječak, ali kojima nisu dorasli ni mnogi zreli ljudi – kako vidimo iz primjera njegovih roditelja u susretu s istinskim tegobama života.

Sve ono što nije mogao živjeti s njima, Oscar proživljava s mamom Ružom, sestrom u ružičastom koja se iznenada pojavila u njegovu životu. Ona je ustvari volonterka, jedna od mnogih koje posjećuju bolesnike i provode s njima vrijeme u razgovoru. U njihovu susretu počinje nova životna etapa toga dječaka. Mama Ruža, uvidjevši njegovu situaciju, potiče ga da svoje misli, osjećaje, strahove, žalosti i radosti zapiše i uobiči u pisma te pošalje Bogu. Svako pismo nakon proživljenog dana vrijedit će deset godina njegova života.

Svoje prvo pismo započinje ovako: „Dragi Bože, zovem se Oscar, imam deset godina,

opržio sam mačku, psa, potpalio kuću (mislim da sam čak bacio na žeravicu crvene ribice) i ovo je prvo pismo koje ti šaljem jer do sada, zbog učenja, nisam imao vremena. Da odmah znaš: mrzim pisati. Moram zbilja biti primoran na to. Jer pisanje, to su vijenci, kitice, trake i tako dalje. Pisanje je samo uljepšana laž. Stvar odraslih.“

Ipak u svaki novi dan ulazio je pomoću pisma kao u novo desetljeće svoga života. S tim je mislima započinjao jutra i proživljavao dane. Nije lako vjerovati u Boga – znao je to mali Oscar, ali se dao uvesti u ‘eksperiment’ mame Ruže: „Iznesi mu (Bogu u pismima) svoje misli, misli koje nikome ne govorиш, teške, ukorijenjene misli, koje te muče, koče, koje otimaju mjesto novim idejama i kvare te. Ako budeš šutio, postat ćeš ropotarnica starih smrđljivih misli.“

Kroz četrnaest pisama Oscar živi. Dječak, iako u početku nevoljko, ali vremenom sve žarče,

otkriva sebe u pisanju i pismom daje smisao svom postojanju. Piše o pubertetu, prvoj ljubavi, braku, svađi, krizi srednjih godina, starosti i na koncu pripremi na smrt. U trenutku svoje smrti desetogodišnjak ima osjećaj kao da je proživio 120 godina. Živio je u pismu i čitanju. Graniči s absurdnošću tvrditi da je Oscar izlijеchen ako je na kraju romana fizički umro izgubivši bitku s bolešću. Izlijеchen je nai-me pisanjem, govorenjem, jezikom, čitanjem. Eksperiment mame Ruže uključuje stoga i mene i tebe čim se nađemo pred knjigom koja nas poziva da je otvorimo i započne-mo svoje putovanje. „Dragi Bože, hvala ti što si mi pružio priliku da upoznam Oscara. Zahvaljujući njemu, bila sam duhovita, iz-misljala sam legende... Zahvaljujući njemu smijala sam se i upoznala radost. Pomogao mi je da vjerujem... Puna sam ljubavi od koje gorim. Pruzio mi je toliko toga da će mi do-stajati za sve buduće godine“ (Mama Ruža).

SVETI FRANJO – PRIJATELJ BOŽJIH STVORENJA

*M*noge priče svjedoče o ljubavi sv. Franje prema svim stvorenjima. Na jedan neobičan bezazlen način volio je prirodu i u svemu stvorenom vidio tragove Božje ljubavi. O tome nam na mnogim mjestima svjedoče *Franjevački izvori*. Fra Toma Čelanski prvi je vjerni svjedok djela i riječi sv. Franje iz Asiza. Iz njegova svjedočanstva preuzimamo kakvo je bilo vladanje i druženje svetoga Franje s Božjim stvorenjima.

Jednom je Franjo ugledao nekog čovjeka kako pješači u selo s dva povezana janjeta omotana užem oko vrata. Jadni janjci bolno su blejali i Franjo se sažalio. Seljan je ovu janjad namjeravao prodati jer mu je trebao novac za hranu.

Franjo mu je dao svoj ogrtač u zamjenu za jajad.

Drugi puta je Franjo susreo dječaka koji je ulovio grlice i namjeravao ih prodati. Franjo ih je zatražio i dobio od dječaka. Napravio je gnijezda za grlice, a one su snijele jaja te su fratri u utočištu dobili mlade grlice. Bile su pitome poput pilića. Konačno je Franjo poslao grlice svojim putem. Imao je također vranu koja je odlazila na kor s braćom, jela s njima, posjećivala bolesnu braću i čak odlazila proziti milostinju s njima. Kada je Franjo umro, njegova je vrana odbijala hranu i uginula od tuge na njegovu grobu. Bilo je i mnogih drugih priča o tome kako je Svetac štitio druga stvorenja, čak i crve, da

im ljudi ili druge životinje ne naude.

Franjo je prijateljevaо i s cvrčkom. Jednog vrućег dana čuo je cvrčka kako pjeva. Bio je tako očaran pjevom da mu se približio. Cvrčak inače utihne kada se čovjek približi. No, kada je Franjo pozvao cvrčka da mu pride, izašao je iz svog skrovišta u drvetu i sjeo mu na ruku. Tada je zapjevao Franji, a on je prioprijedao cvrčku o svojim nadama i snovima. Zatim je podigao ruku i cvrčak se vratio u svoje stablo. Osam mu je dana cvrčak slijetao na ruku, pjevao ili bi šutio ako mu je rečeno da šuti. Zatim je Franjo pušio cvrčka da ode kako se on i druga braća ne bi previše uzoholili.

Ove priče o sv. Franji učinile su ga omiljenim među vjernicima

i nevjernicima. Ljubav sv. Franje prema svim stvorenjima odlično se uklapa u današnji naglasak na ekologiji, zaštiti okoliša i ekološkoj svijesti. Moramo, međutim, shvatiti slijedeće: sv. Franjo ne potvrđuje samo našu sklonost prema skladu s prirodom i okolišem, nego zahtijeva i više od toga. Franjo je častio i poštivao prirodu i stvorenja ne zato jer su oni tobže božanstva koja valja obožavati, nego su poput nas rezultat Božjeg djelovanja. Cvrčak koji pjeva, golubica koja guguće ili janje koje bleji odraz su slave Božje.

Franjo je bio u skladu i miru sa sobom jer je bio u skladu i miru s Bogom. Budući da je bio u skladu i miru s Bogom, bio je u skladu i miru sa svim stvorenjima. Zar bi mu cvrčak doletio na ruku ili bi divlje grlice i vрана ostajali s njim i braćom da mu nisu

vjerovali? Zašto bi mu vjerovali? Vjerovali su mu jer je živio u skladu sa sobom, Bogom i svim stvorenjima. Franjo je veoma dobro znao da ovisi o Bogu i živio je tu ovisnost svojim siromaštvom. Mislim da su i ova stvorenja na neki svoj način osjećala svoju ovisnost o Bogu, a to su mogla osjetiti i u Franji. Znali su da je on 'više' biće od njih, ali onaj kome se može vjerovati. Baš kao što kućni ljubimci mogu naučiti vjerovati svom gospodaru, i oni su nekako osjetili povjerenje prema Franji.

Sve ovo navedeno nam govori kako je sveti Franjo imao izvanredan osjećaj za Božja stvorenja. To nam svjedoči i njegov *Hvalospjev stvorova*. Neka nas sv. Franjo pouči istinskoj ljubavi prema svemu stvorenome. Sve dolazi iz ruke Božje i pozvani smo živjeti u skladu s Bogom.

MLADI I HODOČAŠĆE

Tko ide na hodočašće, 'moli' nogama i svim osjetilima kuša kako je čitav život jedan jedini veliki put k Bogu.

piše
S. Ana Oršolić

U temelju svakog hodočašća čežnja je za Bogom, ali postoje i druge motivacije za hodočašćenjem – ispunjavanje zavjeta, uslišanje molitvi, određena nakana, itd. Hodočašće je susret Boga koji čeka i čovjeka vjere koji traži svoga Boga. Jedno takvo

hodočašće posebno dragو mladima je i Franjevački hod.

Franjevački hod je organizirano hodočašće franjevačke mladeži koje se održava u ljetnim mjesecima, krajem srpnja i početkom kolovoza. Prvi dio hodočašća hoda se po domovini, a drugi lakši dio Franjinim stopama u Italiji. Hoda se nekoliko dana i prijede se preko 100 kilometara. No, pjesma, molitva i razgovor daju lakoću koracima i ne osjeti se težina hoda. Odvažiti se na tako zahtjevan put, pothvat je hvale vrijedan i avanturistički doživljaj za pamćenje. Svaki dan se nudi nešto novo i zanimljivo kroz različite teme, predavanja i rad u skupinama. Framaši se međusobno bolje upoznaju i povežu. Kroz razgovor, rasprave i dijeljenje osobnih iskustava steknu nova prijateljstva i prodube zajedništvo.

Hod je jedinstven doživljaj franjevačke duhovnosti, susret sa samim sobom i s Bogom, otkrivanje novog svijeta u susretu s drugima, svladavanje nemogućega i stjecanje novog pogleda na život i sve oko nas. Hod je ujedno priprema za dobivanje potpunog oprosta, dragocjenog dara Božjeg milosrđa kojega je sv. Franjo svojom bezazlenošću posredovao za spasenje duša. Neizreciv doživljaj dubine otajstva spasenja.

Nova ruta svake godine daruje mladima otkrivanje ljepote krajeva kojima možda do sada nisu kročili. Pješačenje kroz prirodu omogućuje dodir Stvoritelja u ljepoti koju je utkao u divni svijet i jedan dublji pogled do bitnog, očima nevidljivo. Oduševljenje, ra-

dost i prekrasno, neopisivo iskustvo baština je sudionika ovoga zahtjevnog pothvata.

Još jedan veliki izazov mladima je **hodočašće, odnosno Put sv. Jakova u Santiagu de Coposteli (Camino de Santiago)**, na kome sudjeluju mnoge osobe različitih godina, nacionalnosti i vjera. U grupi ili sami, vođeni ste osobnim motivima i u iščekivanju

nečeg novog. Napor dugog puta i do 800 kilometara doista je jedinstveno i intenzivno iskustvo otkrivanja sebe i smisla života, traganje za odgovorima na životno važna pitanja, nadvladavanje prepreka koje znaju iskrsnuti na nepoznatim i zahtjevnim terenima. Dijeliti život sa nepoznatim ljudima prava je avantura duha.

U glasovitom svetištu u španjolskoj pokrajini Galiciji čuvaju se moći sv. Jakova koje u katedrali časte bezbrojni hodočasnici. Godina sv. Jakova, slavi se u godini u kojoj je 25. srpnja,

spomendan svetoga Jakova mučenika, pada na nedjelju. Upravo će tako biti ove, 2021. godine, a tema slavlja je *Iziđi iz svoje zemlje!* Apostol te čeka. Najavljujući vjernicima taj jubilej, nadbiskup Santiaga de Compostela Julián Barrio Barrio govorio je o godini milosti i oprosta za sve koji će htjeti sudjelovati. U ovoj, trećoj Svetoj godini sv. Jakova u trećem tisućljeću kršćanstva, hrabro svjedočanstvo apostola sv. Jakova prigoda je za ponovno otkrivanje životnosti vjere i poslanja, koju smo primili na krštenju.

MLADI, STUDIJ, DISTANCA

*K*ažu da je vrijeme studiranja jedno od najljepših razdoblja u životu. Dosta se toga može napisati o tom vremenu. To je vrijeme stvaranja novih prijateljstava, druženja, vrijeme upoznavanja novih svjetova, širenja vidika, vrijeme stjecanja znanja i iskustva... Tako je bilo barem donedavno. Jedan obični virus, koji se širi blizinom i dodirom, promijenio je dotadašnju svakodnevnicu, udaljio čovjeka od čovjeka. Tako se i život nas studenata ubrzo okrenuo u život pred ekransom.

piše
S. Monika Džepina

S jedne strane, čovjek je veoma dobro uspio odgovoriti na izazov pandemije i prilagoditi se novonastaloj situaciji uz pomoć tehnologije. Pa ipak, svi smo svjesni da tehnologija nikada neće moći zamijeniti razgovor licem u lice i bogatstvo susreta uživo. Način komuniciranja putem tehnologije lišio nas je blizine, topline i dodira. Zbog toga je i koncentracija ispred ekrana mnogo niža nego uživo, što uvelike ometa stjecanje znanja. Trebalo je određeno vrijeme da se naučimo i priviknemo na takav način odvijanja nastave.

Tu su i druge poteškoće ovog načina studiranja kao što je organiziranje vremena, provođenje i polaganje ispita i sl. Neki studenti shvatili su svoje obveze ozbiljno, a oni koji nisu vjerojatno se vesele predavanjima na daljinu.

No, pogledajmo sada ovu situaciju i s pozitivne strane. Studiranje od kuće ostavlja nam više vremena za individualni rad. Veoma je važno imati u danu određeno vrijeme za molitvu, rad i odmor te tako držati budnim i svoj duh i svoje tijelo. Možemo upasti u zamku da nam obaveze studija postanu prvotne i da nemamo vremena na primjer za molitvu i odmor. Za sve se ima vremena, samo je pitanje želimo li ga pronaći. Vrijeme nam je darovano, zato se treba prema njemu odnositi kao prema dragocjenom daru pazеći da ga ne protratimo. Stoga je izrazito bitno znati do-

bro organizirati dan i biti discipliniran. Znamo da disciplina nije laka, ali ovo je prilika u kojoj možemo vidjeti kakav je naš osobni rad i čime se sve hranimo u svakodnevici.

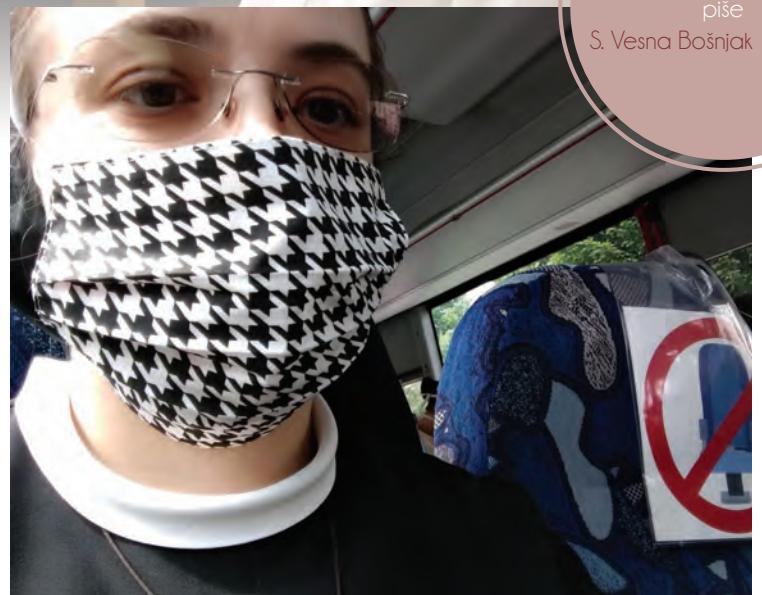
Ovo je također vrijeme koje nam pruža priliku da stanemo pred sebe same, uvidimo svoje dobre i loše navike te se trudimo ispravljati ih. Možda pronađemo neki novi hobi ili talent koji smo zatrpani užurbanim načinom života. Nikad se ne zna. Iskoristimo do kraja što nam sadašnjost daje i uvidimo da nam svaka situacija može poslužiti na dobro i za osobnu izgradnju.

ODGOVORNO KORIŠTENJE MEDIJA

Vrijeme u kojem živimo sve više obilježava tehnološki napredak i komunikaciju putem Interneta i mobilnih uređaja. Svijet je postao globalno selo. Komunikacija je moguća sa svima u svim dijelovima svijeta u kratkom vremenu. Dostupan nam je velik broj informacija u nekoliko poteza na mobitelu ili računalu. No, donose li nam takve mogućnosti samo ono najbolje? U svemu tome možemo naići na brojne opasnosti, posebno za dječju i mlade koji tek otkrivaju život i njegove ljepote. U pronalasku tih ljepota razvijaju se brojne ovisnosti u tome okruženju.

Svijet Interneta nudi mogućnosti učenja i obrazovanja. Svjedoci smo i online nastave

piše
S. Vesna Bošnjak

kao alternative u vremenu pandemije. Međutim, može li virtualno okruženje zamijeniti istinski susret, stisak ruke, zagrljaj, druženje, igru, šetnju...? Mogu li emotikoni zamijeniti osjećaje, a avatari ljudi? Mogu li lajkovi zamijeniti podršku i zagrljaj, a video-poziv šetnju? Kada imamo mogućnosti to

stvarno i doživjeti, služi li nam šetnja za osluškivanje tišine, uživanje u mirisu šume i cvjeća ili pak tek da snimimo novi status za društvene mreže? Pretvaramo li svoja druženja u beskonačno naslikavanje i filtriranje da bismo izgledali što bolje i privlačnije tamo nekim dalekim i nepoznatim osobama??? Sve su ovo izazovi u koje preko noći možemo upasti i zaboraviti na istinske vrijednosti i ljepotu življjenja.

Mnoge društvene mreže (Facebook, Instagram, Twitter, Tik Tok, YouTube...) zarobile su pozornost mladog čovjeka (nisu izuzetci ni stariji) u kojima se ističe popularnost, natjecanje u broju lajkova, vidljivosti objava. Javlja se u tome okruženju i zavist, uspoređivanje, traženje idola i sl. Sve to može voditi k psihičkom pritisku, osjećaju isključenosti ili pak egoizmu, a u konačnosti k anksioznosti i depresiji.

Korištenje Interneta i mobilnih aplikacija dio je naše svakodnevice, ali pitanje je u koje ga svrhe koristimo, koliko

Preporuke za mrežne stranice: BitnoNet, Book.hr, NovaEva...

Preporuke za Facebook i Instagram stranice: Školske sestre Franjevke,

Katekizam za svaki dan, Mladi katolici, Duhovni filmovi i videa,

Duhovna glazba, Mudre misli svetaca...

vremena i kako? Ako će se naše korištenje svesti na beskonačno skrolanje i ubijanje vremena zbog dosade, NA KRIVOM SMO PUTU. U tom slučaju potrebno je ograničiti VRIJEME korištenja mobilnih uređaja, posebno pred spavanje jer negativno utječe na kvalitetu sna. Preporučuje se barem sat vremena prije spavanja ne gledati u ekran.

Važan je i PROSTOR na Internetu, odnosno treba imati na umu da sve što objavimo ostaje trajno zabilježeno. Želimo li sve ljudi svijeta uvesti u svoj život ili samo najdraže osobe? Zar ne bismo željeli sačuvati i malo privatnosti, a ne sve objavljivati (s kim se družimo, gdje smo bili, što smo jeli, kupili...)!???

Ako ne znamo što raditi, možemo naći hobi koji nas ispunja, slušati glazbu koja nas opušta, koristiti Internet u edukativne svrhe poput učenja stranih jezika, svirati instrument, poboljšati znanje u školskim predmetima preko brojnih aplikacija kroz igru. Sve ovo možemo pronaći na Internetu.

Postoje brojne alternative koje se mogu primjeniti u pametnom korištenju Interneta i njegovih pogodnosti. Zato, želimo li to iskoristiti pametno i na vlastitu izgradnju ili propast i ovisnost? Želimo li pronaći more bogatstva koje nudi ili pak samo gubiti vrijeme na bezvezne portale? Ostaje na svima nama da iskoristimo dobro, a zaobiđemo loše.

ŠTO ZA TEBE ZNAČI BITI ODGOVORAN?

Na to pitanje pramaši su ovako odgovarali:

Odgovornost znači snositi posljedice određenog rizika, preuzeti nekakav zadatak i u potpunosti ga obaviti, ali imati na umu i prioritete u smislu odgovornog ponašanja, na primjer ne zapostaviti školu zbog druženja. Odgovornost za druge znači da smo dužni pomoći drugima u nevolji.

Matej Leovac

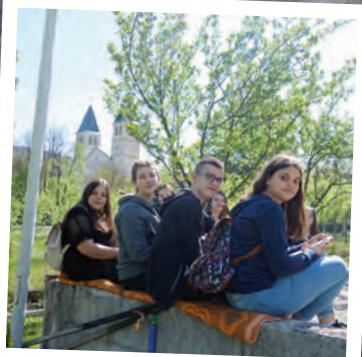
Za mene odgovornost predstavlja svjesno i svojevoljno ispunjavanje danih obećanja te pravilno i zrelo obavljanje zadataka.

Mara Rošić

Odgovornost za mene predstavlja način i spremnost rješavanja svih situacija, problema i zadataka u kojima se nađemo kroz život. Za njihovo rješavanje potrebno je spremno, svom snagom i srcem odgovoriti kako bismo sebe učinili boljim i hrabrijim ljudima.

Ružica Matić, ml.

Za mene je odgovornost zrelost i spremnost da se brinemo o sebi, obitelji i bližnjima. Odgovorni možemo biti na bilo koji način ako svjesno prihvatimo odnos prema ljudskim vrijednotama.

Lana Oršolić

Biti odgovoran znači svojim djelima, ponašanjem i razmišljanjem pokazati da smo dovoljno zreli.

Ljubica Piljić

Odgovornost je privrženost nekoj obvezi koju smo prihvatili.

Ivona Lucić

Biti odgovorna za mene znači poštovati tuže vrijeme i držati se dogovorenoga. Kad obavljam određeni posao ili obvezu, dajem od sebe sto posto.

Maria Josić

piše
S. Suzana Benković,
juniorka

ODGOVORNOST ZA POVJERENE TALENTE

Bog te izabrao za mnogo toga. Između ostalog izabrao te i darovao ti jedinstvene darove. Povjerio ti ih je kao što se povjerava dragocjeno blago. Hoćeš li prihvati odgovornost za njih?

Ako se odvažiš na prihvaćanje, iznad svega shvati da je to dar same Ljubavi. Da, Bog koji te neizmjerno ljubi obdario te mnogočime. Kako onda da mu ne uzvratiš ljubavlju? Kako onda da i ti poput Darivatelja te darove ne pronosiš svijetom s ljubavlju?

Uzvrati mu prihvaćanjem. Prihvati i odgovornost za povjerene darove te neprestano osluškuj Stvoritelja. On, koji ti ih je darovao, najbolje zna što će s njima.

Zaroni u dubine svoje duše i pronađi ono skriveno blago koje leži na dnu. Izroni ga i dopusti mu da oživi. Neka udahne dah života i neka prostruji cijelim tvojim bićem.

No, ne zaboravi da tvoji darovi nisu samo za tebe, nego budi spreman dijeliti ih s drugima, oni su tu i za dobro svih s kojima dijeliš svoje životne trenutke. Stoga, budi predan i odvaži

Neka se probudi i započne novu priču tvoga života.

Priču o darovanim talentima. O tim predivnim darovima kojima te Bog obdario. Ne zato što si sposoban, ne zato što ti to možeš, već zato što Bog želi da se razvijaš i rasteš. Prihvaćaš li to? Želiš li rasti?

Ako si spreman na tu promjenu, dopusti svojoj nutrini da odjekne u tebi i prihvati povjerenu odgovornost za ono čime te Bog obdario. I ne boj se. Bog zna što je u tebi, zna za što si sposoban i stoga ti daje potrebnu snagu da to i činiš.

se služiti jer poslovica kaže da „čovjek ne može biti sretan ako ne služi drugima“. Pozvani smo dati ono najbolje od sebe te zajedno služiti jedni drugima. To možemo činiti i onda kada svoje darove nesebično dijelimo s drugima, kada se njima međusobno ispreplićemo. Tako ćemo činiti svijet onakvim kakvim ga je Bog zamislio kada nam je iskazao povjerenje darovavši nam ih.

Odgovori na taj poziv i budi dionik u oblikovanju svijeta. Budi kamenčić u djelu prekrasnog Božjeg mozaika.

Potreban si, baš takav kakav jesи. Prihvati to i daruj najbolje od sebe!

To si Ti me zvao

Opet osjećam isti zov
sad već utkan u dan
i gotovo stalni član,
a uvijek odjekne nov.

Je l' to glas bez lika;
osjećaj il' što je?
Jesu trajne boje
il' silueta prolaznika?

Nejasno i daleko
od svijeta znana
od uhodanih dana
obzorja moga preko.

Kraj toliko boljih svuda,
zar baš mene ište?
Svi me nemiri tište
ove ludosti ili čuda.

Od nekoristi je i svijet
s pravcem utabanim za me,
posve odlučan da me
nauči živjet'.

A ja želim znati tko je,
odakle ime zna mi stranac,
ili neki davni znanac,
možda može biti dvoje.

O bijegu ni riječi
jer to iznutra vrije
čega nije bilo prije
a sada sve mi prijeći.

Pa odlučna zgužvah
svoj nered pod ruku
i krenuh u susret
tom neumornom zvuku.

*I kaže: „Samo kreni,
nek sve ostane straga“,
pa potrčah bez traga,
poslušna toj sjeni.*

*Prvi puta ugledah lik,
nije zvuk ni sjena
ni obmanjujuća koprena,
ničemu viđenom nalik.*

*Obuze me cijelu
ta sveta blizina,
i jarka silina
u Svetjetlu čistu i bijelu.*

*To si Ti me zvao
što si oduvijek znao,
svaku misao što blijedi
i svaki korak što slijedi.*

*A sad dlan mi nudiš
ranjen po sredini,
- tragovi nevini
ljubavi koju žudiš.*

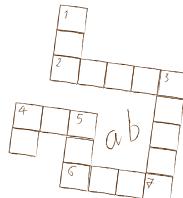
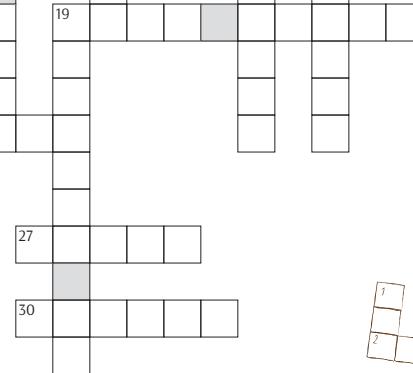
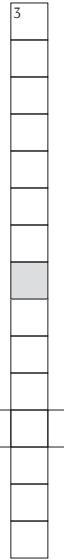
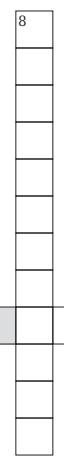
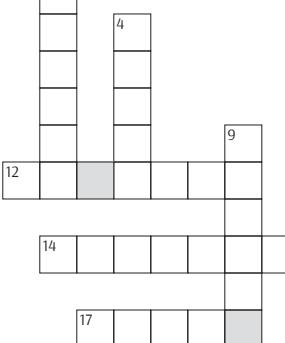
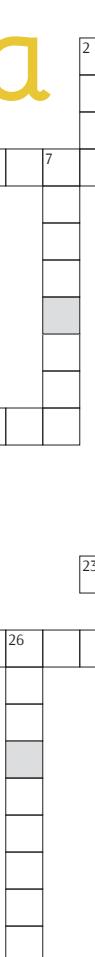
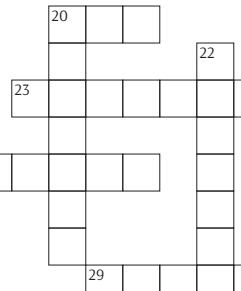
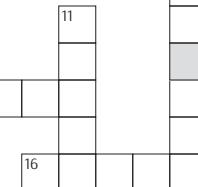
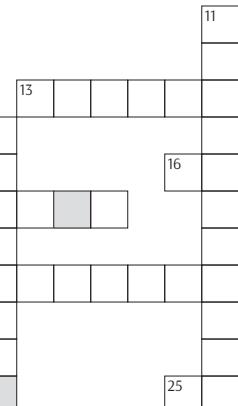
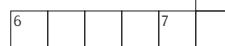
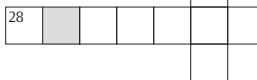
*I samo zbog Tebe Bože
i zbog tvoje milosti može
duša prljave halje
s Tobom krenuti dalje.*

*Stoga molim Te jedno:
otpusti što me koči,
da ovo biće žedno
može Tvojim putem poći.*

*S. Zorica Barić,
juniorka*

Pax križaljka

Vodoravno

6. Ime naše sestre Benković
12. 22. ožujka i 29. prosinca
13. Kontinent naših misionarki
14. Prezime s. Petre
16. ....ljubavlju djelotvorna
17. Zar sam ja ... brata svoga
18. Sveti Franjo ga je dao u zamjenu za dva janjeta
19. Naziv papinog pisma za Dan duhovnih zvanja
20. Tamo živi papa
21. Kaže s. Maja da tamo nema odgovornosti
23. Savjesno obavljanje dužnosti
25. Krsno ime s. Janje
27. Naziv apostolskog pisma Patris ...
28. Hobi naše s. Janje
29. Jedna vrlina svetog Josipa
30. Poznata društvena mreža

Okomito

1. Camino de...
2. ...Čelanski
3. Ulica u kojoj stanuje s. Ružica
4. Glavni lik romana kojeg spominje s. Kristina
5. Zasluzna za duhovni rast naše s. Janje
7. ...Dobrog Pastira
8. Svjetski dan molitve za zvanja (koji po redu)
9. Pisanje traje samo jednom, a čitanje...
10. Misliti na druge i biti...
11. ...hod
15. Ambulanta u kojoj radi s. Ružica
19. Zaštitnik sveopće Crkve
20. U tekstu s. Radmila e vinogradu Gospodnjem
22. Davidov prijatelj
24. Tko ide na hodočašće moli...
26. Ako pravo radiš vedrinom ...

O
S
M
O
S
M
J
E
R

S	V	E	T	I	J	O	S	I	P	Z	O	O	M	S	M	R	T	
A	D	A	N	Č	I	T	A	N	J	E	N	A	L	T	R	A	S	
A	J	N	A	J	A	T	E	V	S	A	T	I	A	V	U	T	I	
O	E	N	I	L	N	N	O	S	V	R	T	E	T	D	O	K	N	K
C	J	E	P	I	V	O	I	A	S	R	T	T	N	I	R	A	A	I
F	R	A	N	J	O	R	L	O	T	T	I	E	J	E	N	L	N	
(😊)	O	Z	O	N	U	K	N	S	A	A	N	L	E	N	O	U	T	
V	D	I	Č	S	A	T	E	J	N	V	U	A	T	J	R	B	I	
J	U	S	N	I	E	S	I	A	J	M	M	T	E	E	O	M	T	
E	Ž	Ž	A	A	J	I	C	K	E	F	N	I	Z	E	D	C	A	Š
Č	N	O	M	O	A	S	R	E	J	Ž	I	R	K	E	R	P	A	
N	O	U	D	L	A	N	A	C	A	C	N	A	T	S	I	I	D	Z
O	S	G	O	M	O	I	C	I	N	D	A	R	D	A	N	I	K	
S	T	Z	O	S	V	E	T	I	J	A	K	O	V	N	C	R	V	
T	I	V	T	S	L	U	Ž	E	N	J	E	E	J	N	A	V	Z	
O	M	O	B	I	T	E	L	T	E	N	R	E	T	N	I	G	R	
(😊)	C	A	M	I	N	O	A	J	I	M	E	D	N	A	P	N	U	
R	I	M	H	O	D	O	Č	A	Š	Ć	E	I	A	Z	I	R	K	

RJEŠENJE: _____

DISTANCA	TALENTI	MASKA	VIRUS	ONLINE	DEZINFEKCIJA
ZOOM	PANDEMIJA	CORONA	IZOLACIJA	ZAŠTITNIK	VJEĆNOST
DUŽNOST	SAN	SVETI JOSIP	VJERNOST	SLUŽENJE	MIR
UGANDA	AMBULANTA	PREKRIŽJE	UMJETNOST	ČITANJE	STVORENJE
SMRT	SVETI JAKOV	ASIZ	INTERNET	MLADI	ZVANJE
CJEPIVO	IMUNITET	FRANJO	LANE	KINA	SVETA JANJA
OČNA	DIJETE	MOBITEL	HODOČAŠĆE	CRV	LANAC
RADNICI	KLARA	OZON	NADA	KRIZA	KIST
RUKA	SESTRE	CAMINO			

MOLITVA ZA DUHOVNA ZVANJA

*Svevišnji, dobri Gospodine,
Ti si dobro, sve dobro, najviše dobro.
Ti si ljubav
koja se bori unutar svakog srca koje Te traži.
Ti si ljepota
koja i danas osvaja srca mlađih i poziva ih da ostave sve i krenu za Tobom.*

*Ti si nada naša.
Molimo Te, svaku neodlučnost pretvori u čin predanja.
Ti si sigurnost.
Molimo Te, svaku nesigurnost rasvijetli zrakom Istine.
Ti si spokoj.
Molimo Te, svaki strah udalji milinom svoje blizine.
Ti si blagost.
Molimo Te, obasaj nas svjetлом lica svojega.*

*Ti si čuvar i branitelj.
Molimo Te, neprestano obnavljaj naše živote Duhom svojim Životvorcem.
Ti si sve, bogatstvo naše dovoljno.
Zahvaljujemo Ti što nas pozivaš u život,
život koji Tvojom pomoću postaje živo svjedočanstvo Tvoje vječne ljubavi.
Amen.*

S. Petra Mikulec, juniorka

ſsf